מותר מיד מפני שהן מחליפין סברוה הא

מני רבי יהודה היא דאמר חמץ אחר הפסח

דאורייתא וקתני מפני שהן מחליפין אלמא

לא שביק התירא ואכיל איסורא ממאי

דלמא ר"ש היא דאמר חמץ אחר הפסח

דרבנן וכי מקילינן בדרבנן בדאורייתא לא

מקילינן ותיהוי נמי ר"ש מי קתני שאני

אומר החליפו מפני שמחליפין קתני דודאי

מחליפין ומה בדרבנן לא שביק התירא ואכיל

איסורא בדאורייתא לא כ"ש לימא מסייע

ליה יְהכל שוִחמין ואפילו כותי ואפילו ערל

ואפילו ישראל מומרי האי ערל ה"ד אילימא

מתו אחיו מחמת מילה אהאי ישראל

מעליא הוא אלא פשימא ימומר לערלות

וקא סבר מומר לדבר אחד לא הוי מומר

לכל התורה כולה אימא סיפא ואפילו ישראל

מומר האי מומר ה"ד אי מומר לדבר אחר

היינו מומר לערלות אלא לאו מומר לאותו

דבר וכדרבא לא לעולם אימא לך מומר

לאותו דבר לא מ"ם כיון דדש ביה כהתירא

דמי ליה אלא מומר לעבודת כוכבים וכדרב

ענן דאמר רב ענן אמר שמואל ישראל מומר

לעבודת כוכבים מותר לאכול משחימתו

גופא אמר רב ענן אמר שמואל ישראל

מומר לעבודת כוכבים מותר לאכול משחימתו

שכן מצינו ביהושפט מלך יהודה שנהנה

מסעודת אחאב שנאמר יויובח לו אחאב צאן

ובקר לרוב ולעם אשר עמו ויסיתהו לעלות

אל רמות גלעד ודלמא מיזבח זבח מיכל

לא אכל ויסיתהו כתיב ודלמא בדברים

אין הסתה בדברים ולא והכתיב ²כי יסיתך

אחיך באכילה ובשתיה והכתיב ותסיתני

בו לבלעו חנם למעלה שאני ודלמא משתא

אשתי מיכל לא אכל מאי שנא שתיה

דאמרינן מומר לעבודת כוכבים לא הוי מומר

לכל התורה כולה אכילה גמי מומר לעבודת

כוכבים לא הוי מומר לכל התורה כולה הכי

השתא שתיה סתם יינן הוא יועדיין לא נאסר

יינו של עובדי כוכבים אבל אכילה אימא לך

מומר לעבודת כוכבים הוי מומר לכל התורה

כולה איבעית אימא לאו אורחיה דמלכא

משתיא בלא מיכלא ואיבעית אימא ויזבח

ויסיתהו כתיב במה הסיתו בזביחה ודלמא

עובדיה זבח לרוב כתיב עובדיה לא הוה

ספיק ודלמא שבעת אלפים זבוח דכתיב

והשארתי בישראל שבעת אלפים כל

הברכים אשר לא כרעו לבעל וגו' ממורי הוו

מישמרי מאיזבל ודלמא גברי דאחאב הוו

מעלו ∘לא ם"ד דכתיב ימושל מקשיב על

דבר שקר כל משרתיו רשעים ודלמא גברי

דיהושפט נמי לא הוו מעלו זבוח גברי

דאחאב אכול גברי דיהושפט זבוח עובדיה

אכל יהושפט לא סלקא דעתך מדמושל

מקשיב על דבר שקר כל משרתיו רשעים

הא לדבר אמת משרתיו צדיקים ודלמא זבוח גברי דאחאב אכל אחאב וגבריה

זבוח גברי דיהושפט אכל יהושפט וגבריה

ה) [מוס' רפ"א לקמן ה.],
בס"א: משומד, וכן להלן.], ג) [פנהדרין קו.],
[פסקים לא:], כ) נ"ל ל"ל

רבי, ו) בס"א: משומד, וכן להלן, ו) [לקמן ה.],

ה) ושבת יו:ו. **ע**) עייו ר״מ.

י) [עיין תוס' פסחים כט: ד"ה הדר ביה], ל) עיין

ברש"ל. ל) בס"ל: משומד.

יד א ב טוש"ע י"ד סימן

הנהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כהיתירא וכו' דהא כהיתירא: (ב) ד"ה ז' אלפים כל הברכים: (ג) תום' ד"ה וכו' לעשות עמו ביין נסך:

שימה מקובצת

לן ר' יהודה בפ' כל שעה חמץ של ישראל שערר עליו הפחח אסור מדאורייתא ואע"ג דאיסורא דאורייתא היא סמכינן אהחליפו ש״מ פשיטא לן דמחליפין. סמכינן אהוז/יפו שיימ פשיטא לן דמחליפין. בדאורייתא לא מקילינן וכו׳: **כ**] דאמר מר וכו": כן זאמו מו חמורה עבודת כוכבים שכל המודה [בה] ככופר רכל החורה כולה ואפי׳ תקיף עלייהו ויהושפט. נ"ב נ"א בס"י עלייהו יהושפט וכו': **ד]** שהיה סבור שיאכל יהושפט עמו: **ד]** ויסיתהו לעלות לרמות גלעד הס״ד ומה״ד באכילה ושתיה תירוצא הוא הס"ד ומה"ד לעבודת כוכבים דליתסר מדאורייתא דכתיב ישתו נאסר סתם יינם: ל] הא דיעבד עבד ואע"ג דבשאר ווליפין אטון באשוה: **ט]** גבי השוכר את הפועל ית. לעשות עמו ביין נסך:

רבינו גרשום

עוברי עבירה ולמה קורא אותן עוברי עבירה הא מני ר' יהודה היא דאמר חמץ אחר הפסח יהודה סבר תלתא לאוי כתיבי חד לפני זמנו משש שעות ולמעלה וחד בתוך זמנו וחד לאחר דאי הניח אותו וכי מקילינן בדרבנן. כגון חמץ אחר הפסח אבל שחיטה דאורייתא לא לימא מסייע׳ מקילינן: . ליה הכל שוחטי' כלומר אוכל נבילות לתיאבון בודק סכין ונותן לו ומותר לאכול משחיטתו: אלא פשיטא מומר לערלות. כלומר ישראל הוא אלא שאינו רוצה למול: כיון דדש ביה. כלומר דרגיל לאכול נבילות: דרגיל לאכול נבילות: סתם יינם הוא. כלומר זהו סתם יינם שלא פירש לנסך יינו לע"ז: עובדיה לא הה ספק יועובַדְיָה לא הוה ספק לזבוח ליהושפט ולגבריה: ודלמא גבריה דאחאב הוו מעלו. כלומר והם

שחטו ליהושפט וגבריה

מותר מיד מפני שהן מחליפין. פירוש מותר בהנאה למוכרו או להאכילו לפועלים עובדי כוכבים או לכלבים אבל לישראל

אסור באכילה דגזרו על פתן של עובדי כוכבים שא"נ כדפירש ר"ת דאמיא כרבי יהודה הא אים ליה בה׳

> כל שעה (פסחים דף כח:) דחמן של עובד כוכבים שעבר עליו הפסח אסור בהנאה אלא בבנק איירי ומחלפי בבלק של עובדי כוכבים שלשו אחר הפסח ומותר מיד דקאמר היינו כשיעור לישה ומה שפירש בקונטרם שמרויחין דלדידן מיהא שרי דאין תופס את דמיו דדוקא לדידיה אסור שבה לו מחמת חמן בפסח ונרחה שמרויחין נמי לגבי דידהו למאי דס"ד השתא דהוי דאורייתא דבחליפין לא אסור אלא מדרבנו כמו שפירש בקונטרס בע"ז בפרק רבי ישמעאל (דף נד:) גבי כי חרם הוא ודריש הוא למעוטי ערלה וכלאי הכרס שאם מכרם וקדש בדמיהם מקודשת ופי׳ בקונטרס דדוקה בקדושי השה אבל בשאר חליפין אסור מדרבנן ונראה שפשוט לו לרש"י דאסור מדרבנן מטעם שפירש כאן דא"כ מלינו דמים לחמץ בפסח ואין זה דיוקא דאפילו יהיו הדמים מותרין כשמכרן מ"מ כיון דלכתחלה אסור למכור לאו בר דמים הוא ומיהו נראה שיש לאסור מדרבנן דבנדרים פרק השותפין (דף מו:) בעי רמי בר חמא קונס פירות הללו על פלוני מהו בחליפין ת"ש המחדש בערלה כו' מכרן וקדש בדמיהן מקודשת ש"מ דחליפי איסורי הנאה מותרין ודחי דלמא לכתחלה הוא דלא הא דיעבד עבד חוסי ומיהו אע"ג דבשאר חליפין אסור באשה שרי משום פריה ורביה א"נ לא אסרו אלא כגון פירות וכלים שהוא דבר הניכר ונראה וא"ת מאי פריך בריש פרק בתרא לע"ז (דף סב.) גבי השוכר שו הפועל לעשות עמו (ג) יין נסך שכרו אסור מ"ט אילימא משום דיין נסך אסור בהנאה שכרו נמי אסור והרי ערלה וכלאי הכרם דאסור בהנאה ותנן מכרם וקדש בדמיהם מקודשת ומאי קשיא הא לכתחלה אסור ליהנות וי"ל דמשמע ליה שכרו אסור גם לאחרים כמו יין נסך עלמו ולהכי פריך שפיר דחי אסור גם לאחרים כמו יין נסך אמאי מקודשת כיון דגם היא אסורה ליהנות ונהי דאמרינן בריש כל שעה (פסחים דף כא:) דהמהדש בשעות דרבנו וחמד דרבנו דחוששין לקדושין מ"מ מקודשת גמורה לא הויא דאם בא אחר והדשה חוששין לקידושי שניהס: שבותו אחיו מחמת מילה. שנימולו כשהן גדולים ומתו דאי בשמיני דלמא משום דלא נבלע בהם הדם כדאמר במסכת שבת (דף קלד.) א"נ אפילו בשמיני וכגון שהלילו בהן וראו שנבלע בהן דמן: אלא מומרס לאותו דבר ולתיאבון דאי להכעים פשיטא דפסולה: ' לעבודת כוכבים מותר מומר לאכול משחימתו. תימה דנפרק בתרא דהוריות (דף יא.) פליגי בה רב אחא ורבינא במומר להכעים אי הוי לדוהים או מומר אבל עובד עבודת כוכבים לכולי עלמא הוי לדוקי ולקמן

מותר מיד. ואע"ג דלא שהה כדי לאפות דודאי עבר עליה הפסח מותר לכשרים לאכול מחמצן מיד: מפני שהן מחליפין. בשל עובדי כוכבים דכיון דמלי לאכול התירא דחמץ של עובד כוכבים שעבר דבבצק איירי דמותר באכילה והשתא א"ש דלא תקשי י היכי סברוה עליו הפסח מותר לא אכיל דידיה דחמץ של ישראל שעבר עליו הפסח

אמור. ואנו"ג דהשתא נמי אימור הוא לגביה דהא מתהני מחמץ שעבר עליו הפסח דאי לא דיהיב ליה לעובד כוכבים לא הוה יהיב ליה דידיה אפ״ה כל מה דמלי למעבד בהיתירא פורתא עביד ולדידן מיהא שרי דאין לך איסור הנאה תופס חליפין חוץ מעבודת כוכבים והקדש ושביעית. וי״ה שחף לעלמו מותר וטעות הוא בידם דא"כ מלינו דמים לחמץ בפסח ולשור הנסקל שאם רלה מוכרו לעובד כוכבים ותנן האוכל תרומת חמץ בפסח פטור מן התשלומין ומדמי עליסדי: אוכרביה) יהודה. בפ' כל שעה (פסחים כח:): איסור דאורייתא. ואע"ג דאורייתא היא סמכינן אהחליפו: בדאורייםא לא מקילינן. כגון נבלה: מי קסני שאני אומר החליפו. דהוי משמע דלא פשיטא לן דהחליפו ואנן הוא דתלינן לקולא משום דאיסור דרבנן הוא: מפני שהן מחליפין קחני דודחי מחליפין. וח"כ אוקמינן לה כר"ש כ"ש דמסייע ליה טפי לרבא דהשתא ומה בדרבנן דקילא איסורא ידעינן בהו דהיכא דמשכח היתירא לא אכל איסורא דרבנן כ״ש נבלה דאורייתא: לימא מסייע ליה. לרבא: מומרי לערלות. מבעט במלוה זו: לא הוי מומר לכל התורה כולה. ושחיט שפיר: אי מומר לדבר אחר. למצוה אחרת דלא לשחיטה ולא ראינוהו מומר לנבלות: לאותו דבר. לנבילות לתיאבון ואינטריך לאשמועינן דאפילו למצוה דחשיד עלה כי מזמנין ליה היתירא סמכינן עליה: **כהיתירא** דמי ליה. וליכא למימר לא שביה היתירא ואכיל איסורא דהא (4) היתירא חשיב ליה: אלא מומר. דהתני לעבודת כוכבים ואינטריך לאשמועינן משום דאמר מר חמורה עבודת כוכבים שכל שהכופר בה כמודה בכל התורה כולה" ואפ"ה סמכינן עליה כרב ענן כו': אחאב וסיעתו חזינן בהו דעובדי עבודת כוכבים הוו ובנבלה לא אשכחן בהו דפקרי ואיכא למימר דילרא דעבודת כוכבים תקיף עלייהו שויהושפט לדיק גמור היה: מיובה ובה. שהיה סבור שיאכלים עמו: מיכל לא אכל. יהושפט: ויסיתהו. לעלות פועל רמות (לראות) גלעד: למעלה שאני. דאין אכילה לפניו אבל אדם דלריך לאכילה עיקר הסתה דידיה באכילה ושתיה: מאי שנה שתיה. תירולה הוה: הכילה נמי. בניחותה: ספס יינס הוא. שלא ראינוהו שנסכו לעבודת כוכבים דליתסר ח דכתיב (דברים לב) ישתו יין נסיכם ואפילו חשבת ליה מומר לכל התורה כולה שרי דעדיין לא נאסר זויינס של עובדי כוכבים

דמי״ח דבר דתלמידי שמאי והלל הואף):

לא הוה ספיק. לא היה מספיק לבדו

לשחוט לכולם: שבעת חלפים

(ב) הברכים אשר לא כרעו לבעל.

באחאב כתיב: גברי דאחאב.

הממונים על ביתו ושוחטין לו וכיון

וכן להלן, מ) בס״א: מין, וכן להלן, נ) בס״א נוסף: וכן להלן, נ) בס״א נוסף: כומר.

תורה אור השלם 1. וַיַּרֵד לְקַץ שָׁנִים אֶל אַחָאָב לְשׁמְרוֹן וַיִּוְבַּח לוֹ אַחָאָב צאן וּבָקר לָרב אַחָאָב צאן וּבָקר לָרב ולעם אשר עמו ויסיתהו לַעַלוֹת אֶל רְמוֹת

2. כִּי יְסִיתְרְּ אָחִיךְּ בֶּן אָפֶּרְ אוֹ בִּנְךְ אוֹ בִתְּרְ אוֹ אשת חיקר או רער אשר נַלְכָה וְנַעַבְּדָה אֱלֹהִים נַלְכָה וְנַעַבְּדָה אֱלֹהִים אַחרים אַשֶּר לא יְדִעְהָ אַתָּה וַאֲבֹתֶיך:

איוב ב ג

וְהִשְׁאַרְתִּי בְיִשְׂרָאֵל שָׁבְעֵת אֲלְפִּים כָּל הַבְּרְבַּיִם אֲשֶׁר לֹא כָרְעוּ ָ לַבַּעַל וְכָל הַפֶּה אֲשֶׁר נשק לו: מלכים איט יח ָבֶּלְ מִשֵּׁל מַקְשִׁיב עֵל דְּבֵּר 5. משׁל מַקְשִׁיב עֵל דְּבֵּר שָׁקֶר בָּל מְשְׁרְתִיוּ רְשָׁעִים: משלי כט יב ל מְשָׁרְתָיו משלי כט יב

גליון חש"ם

גם' לא ם"ד דכתיב מושל מקשיב וכו'. אין למדין מן הכללות לא ולמד מדורו של הכננות גם ונמד מדורו של יהויקים ודורו של לדקיה כדאימא בסנהדרין דף קג ועיין מאמר חיקור הדין ח"א פ"ב:

> דהוו בבית אחאב לא הוו יראין (דף יג.) תני שחיטת לדוקי לעבודת מאיזבל דהא עובדיה ממונה על ביתו ולדיק גמור כוכבי׳ י״ל דלדוקי דלקמן היינוי) לעבודת כוכבים שעובד לכוכבים תמיד: : סים

28